

MILUȚĂ

Ultima dată, la ultima vizită, nu de mult, m-a condus cu greu pînă la ușă. Stătea — nu se putea altfel — în Piața Unirii, în inima tirgului, cunoscut de toată lumea, integrat peisajului orașului, pentru eternitate. Acolo, în Tătărași, pe locul de veci în care s-a deschis un proaspăt mormint odihnește și profesorul lui Miluță, State Dragomir, odihnese și toți foștii lui mari colegi de la Iași. Între cele două drumuri posibile, în capitala Moldovei (după Ionel Teodorescu), gara (spre București) și Tătărași (spre Cîmîtîr), Miluță a alesese centrul orașului. Cînd soseai dimineața la Iași, birjarul, mai apoi șoferul de taxi, îți vorbeau despre Miluță. Armeanul care făcea cafeaua fiartă în nisip o recomanda ca fiind preferată de Miluță...

Creator al atîtor roluri, de juni sau mai bătrîni comici, prinți de operetă, Mitici (Popescu), împărați (Napoleon), Miluță a fost stăpînul și robul unui personaj: Chirița. Rol executat, cum doar bătrînul lui înaintaș, Mîllo, îl va mai fi executat. Pe canavaua rolului făcea variațiuni denne de un mare virtuoz. Era un Paganini pe muzică de Flechteimacher, atunci cînd spunea: „toată lumea-i o țigară...” Și cum își mai lega na Miluță vocea, și cum își rotea ochii lui uriași, de răsfațat al sorții, de vedetă... De vedetă moldovenească — „dulce”, plină de candoare și poezie. Copiii fiind, nici nu îndrăzneau să ridem. Eram infiorați de emoția comică pe care ne-o stîrnea.

Să înșir biografia actorului? Să înșir mai degrabă directorii care l-au răsfațat, regizorii care l-au utilizat: Sadoveanu, Topîrceanu, Ionel Teodorescu, Iorgu Jordan, Andrei Oțetea, Emil Serghie, G. M. Zamfirescu, Sava, Maican... Pentru fiecare și cu fiecare rețea iarăși și iarăși, Chirița.

Chirița a rămas pe un disc. S-ar fi convenit să rămînă și pe o peliculă de film. N-a fost să fie.

Eram, exact acum 25 de ani, tînăr debutant. Miluță a primit să-mi joace rolul principal într-o comedie (Rătoitul). O și scrisesem de altfel cu gîndul la el — pentru el. Era frig, bîntuia foamea cea mare, era criză de locuințe, de lemne... Pe scena Teatrului Național se afla însă Miluță. Publicul nu spunea că a văzut o piesă, ci că l-a văzut pe Miluță. Avea el o vorbă a lui: „o să facem, măi băiete, un spectacol — focu' lui ardei”. Și îl făcea.

De 25 de ani mă socot prieten cu Miluță. Și scriu aceste rînduri avînd în față un pahar mare, încrustat, pe care-l avea de la „mamaia”, și pe care mi-l dăruise la una din ultimele noastre întîlniri. O să-l umplu cu vinul cel mai de chihlînbar și o să ascult pe disc marea lui arie: „Așa e viața, o comedie, iar noi artiștii care-o jucăm, n-avem dorință alta mai vie, decît aplauzi să merităm !”

La „Eternitate” nu mai sînt aplauze; sînt însă amintiri, coane Miluță !

AI. P.